

- до статті: <http://www.mfa.gov.ua.cyprus/en/3573.htm>
4. Economic Bulletin. December 2010. Nicosia: Central Bank of Cyprus, 2011. – 204 р.
  5. Finance Cyprus: Investment Guide & Business Directory. Country Profiler / Ministry of Commerce, Industry and Tourism, Nicosia. – 160 р.
  6. Ministry of Finance: [Електронний ресурс] // Режим доступу до звітів: <http://www.mof.gov.cy>
  7. National Economic Accounts. Nicosia: Statistical Service. – 30 р.
  8. Державний комітет статистики України: [Електронний ресурс] // Режим доступу до звітів: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
  9. Statistical Service of Cyprus: [Електронний ресурс] // Режим доступу до звітів: <http://www.cystat.gov.cy>
  10. Про соціально-економічне становище України за 2010 рік. Київ: Державний комітет статистики України. – 70 с.

Y. Dubenyuk

PECULIARITIES OF THE BILATERAL COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND THE REPUBLIC OF CYPRUS

The article under consideration is devoted to the dynamics and structural indices analysis of the foreign merchandise trade between Ukraine and the Republic of Cyprus, much attention is paid to the assessment of the Ukrainian position in the foreign trade system of the Republic of Cyprus.

УДК 338.48.(100)(045)

В.М. Мацука, К.В.Осипенко

ЗАКОНОМІРНОСТІ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

У статті проаналізовано динаміку міжнародних туристичних прибуттів, розглянуто регіональну структуру світового туристичного ринку, визначено певні тенденції розвитку регіональних ринків туристичних послуг.

Ключові слова: міжнародний туризм, туристичний регіон, глобалізація, регіоналізація, конкурентоспроможність регіону.

Актуальність дослідження. На зламі ХХ-ХХІ ст. у багатьох країнах світу зріс рівень розвитку продуктивних сил, що стало потужним фактором активних пошуків нових форм їх територіальної організації з метою отримання додаткових прибутків від вигідного взаєморозташування економічних суб'єктів. Найбільший інтерес викликають новітні форми продуктивних сил, як технопарки, технополіси, логістичні центри, євро регіони. Саме вони зарекомендували себе як ефективно функціонуючі територіальні утворення завдяки концентрації в їх межах різних видів економічної діяльності, чільне місце серед яких належить туризму. Специфіка сьогоденної ситуації полягає у тому, що вже відбулося усвідомлення важливості розвитку туризму, як ефективного засобу значних валютних надходжень, створення нових робочих місць, стимулу для розвитку соціальної та ринкової інфраструктури, потенційного об'єкту інвестування тощо. Адже, туризм є не тільки однією з форм людської життєдіяльності, але також і важливим

суспільно-господарським явищем сучасного світу.

Основні результати дослідження. Розвиток світового ринку послуг визначає, що найдинамічнішою його складовою є саме туристичний ринок, про що свідчить зростання питомої ваги туризму у світовому експорті-імпорті послуг, збільшення доходів від міжнародного туризму, зростання його частки у формуванні ВВП країн, збільшення кількості зайнятих у цій сфері.

Туризм відіграє істотну роль у стимулюванні господарського розвитку і приносить суттєву вигоду регіонам. Розвиток туризму є одним з пріоритетних напрямів підвищення ефективності функціонування тих чи інших територіальних утворень. Важко переоцінити роль туристичної діяльності у реалізації сучасної європейської парадигми соціально-економічного розвитку, кінцевою метою якої є поліпшення умов життєдіяльності людини, задоволення її матеріальних та духовних потреб [3, с. 1].

В сучасній економічній літературі визначення сутності туристичного регіону пов'язано, перш за все з виділенням економіко – географічних ознак території (територіальний або географічний підхід), які характеризують можливість організації відносно завершеного комплексу в структурі національного господарства [3, с.10].

У загальновизнаному сприйнятті поняття "туристичний регіон" визначають як частину країни, яка відрізняється від інших її територій сукупністю природних та/або історичних, відносно стійких економіко-географічних та інших особливостей, які часто поєднуються з особливостями національного складу населення [5].

Ще один підхід до тлумачення терміну „туристичний регіон” представлений у монографії М. Борушак „Проблеми формування стратегії розвитку туристичних регіонів”. На думку автора, туристичний регіон – це географічна територія, яку гість або туристичний сегмент вибирає з метою подорожі. Така територія містить всі споруди, необхідні для перебування, розміщення, харчування і організації дозвілля туристів. Регіон є єдиним туристичним продуктом і конкурентоспроможною одиницею і повинен управлятися як стратегічна комерційна одиниця [2, с. 67].

Науковцем також було встановлено, що в основі виникнення різноманітних підходів до визначення поняття „туристичний регіон” лежить селективний вибір туристичних ознак, детальний аналіз яких дозволив поділити регіони на чотири групи: 1) туристичний регіон визначається певною туристичною ознакою (наприклад, наявністю туристичного потенціалу, унікальних природних чи історико-культурних пам'яток тощо); 2) туристичним може вважатися лише той регіон, у якому обов'язково виробляється туристичний продукт; 3) щоб називатися туристичним регіоном, територія повинна відповідати основним вимогам: мати об'єкти туристського інтересу (пам'ятки історії та культури, музеї, природні атракції тощо); в її межах повинна існувати можливість надання необхідних для задоволення потреб туристів послуг такої якості, на яку очікує клієнт (транспортне обслуговування, умови для проживання, організація дозвілля з відповідним рівнем обслуговування); 4) регіон слід уважати туристичним, якщо використання і реалізація туристичних ресурсів здійснюється у відповідному обсязі, а набір запропонованих туристичних послуг є значно ширшим від мінімально необхідного, з врахуванням специфіки конкретного туристичного регіону [1, с.112]. Таким чином, туристичний регіон являє собою територію, що має в своєму розпорядженні об'єкти туристичного інтересу і пропонує певний набір послуг, необхідних для задоволення потреб туристів.

Процес регіонального розвитку в контексті світо господарського розвитку має власну діалектику. На першій стадії потенційний регіон формує відповідну соціально – економічну та географічну частину. На другій стадії розвитку регіоналізації визначаються відповідні напрями і канали регіональної співпраці. На завершальній (третьій) стадії регіон стає відокремленим в системі міжнародних відносин, для якого

притаманні ідентичність, інституціональна визначеність тощо. В розвитку регіоналізму можна класифікувати дві хвилі: перша ініціюється центром для периферії з метою досягнення регіональної узгодженості, тобто можна визначити цей напрям розвитку регіоналізації як зверху донизу. На другій хвилі регіоналізму посилюється, навпаки, ініціатива на місцях, а сам процес регіоналізації отримує напрям знизу доверху.

Найрозвинутішою формою інтернаціоналізації господарського життя виступає економічна інтеграція, яка представляє собою процес зближення й поступового об'єднання національних економічних систем, що знаходить своє відображення у проявах глобалізації та регіоналізму. Кожен рівень інтеграційного зближення й взаємопроникнення безпосередньо впливає на ефективність територіального управління як в країнах, що створили інтеграційний блок, так і в окремих її регіонах. При цьому глобалізація виступає як прояв нової якості інтернаціоналізації «на стадії гранично можливого розвитку її вшир, а інтеграція – найвищий ступінь його розвитку вглибину». А від так, в масштабах світового господарства під регіонами слід розглядати також й сукупність декількох країн у вигляді інтеграційного об'єднання [4, с. 116].

В масштабах світового господарства регіон виступає як сукупність країн, що має спільне географічне положення, подібні природні умови, спеціалізацію та рівень розвитку виробничої та невиробничої сфер [4, с. 117]. Економічна самодостатність регіону в такому випадку є умовою впливу як на розвиток країни, так і світового господарства в цілому. В сучасних умовах, коли роль держави суттєво послаблюється процесами інтернаціоналізації і глобалізації, регіон визначається як територія, значення якої залежить від її функціонального та політичного змісту і може включати відповідні інститути, практики і відношення, формуючи особливе громадянське суспільство.

Сучасне світове господарство має складну ієрархічну структуру, що характеризується різнорівневою таксономічною моделлю, в якій у просторовому відношенні можна виокремити локальні регіональні утворення, мікрорегіони, мезорегіони, макрорегіони, мегарегіони, метарегіони тощо (Табл.1) [4, с. 117].

Таблиця 1

Просторова структура світового господарства

Рівень регіону	Географічний підхід	Інтеграційний підхід
Метарегіони	Північна Америка, Африка, Європа, Азія	американський ринок, європейський ринок, азійсько – тихоокеанський ринок
Мегарегіони	Центральна Америка, Західна Європа, Південно – Східна Європа	ЕС, НАФТА, АСЕАН, ЧЄС, МЕРКОСУР
Макрорегіони	Балтські країни, країни Балтії, національні країни	Національно територіально – виробничий комплекс
Мезорегіони	Економічні райони в структурі національної економіки (Донбас в Україні, Ельзас і Лотарингія у Франції)	Регіональні територіально – виробничі комплекси, вільні економічні зони, євро регіони
Мікрорегіони	Територіальна частина в структурі економічного району (Сіліконова долина в США)	Мікрорегіональні об'єднання
Локальні регіональні утворення	Міста, сільські райони	Кластери, комбінати тощо

В умовах посилення процесів глобалізації і регіоналізації роль регіонів посилюється, а самі вони безпосередньо стають важливими учасниками конкурентних відносин не тільки на національному й міжнародному, а й на глобальному рівнях.

Перетворення окремих територій — регіонів, міст, локалітетів — на стратегічних гравців глобальних ринків вимагає розробки концепції міжнародної конкурентоспроможності країв, оскільки традиційний конкурентний аналіз не розглядає територіальні утворення як суб'єктів конкуренції. Необхідно зазначити, що серед вітчизняних та зарубіжних науковців немає спільного погляду щодо визначення сутності поняття «міжнародна конкурентоспроможність регіону», що пояснюється його складністю та багатоаспектністю. На сучасному етапі розвитку теорії міжнародної конкуренції виокремлюють два підходи до трактування даної категорії. Перший розглядає крайову конкурентоспроможність як агрегований показник конкурентоспроможності локальних фірм, другий — як похідну функцію від показника макроекономічної, тобто національної, конкурентоспроможності [6]. Водночас певна група вчених дотримується іншої думки щодо ідентифікації міжнародної конкурентоспроможності регіону. Вони твердять, що регіональна конкурентоспроможність не є простою інтерпретацією макроекономічної чи мікроекономічної конкурентоспроможності, тобто краї не можна аналізувати ні як просту сукупність компаній, ані як спрощену модель національної економіки [7]. Узагальнюючи думки вчених, можна сформулювати визначення міжнародної конкурентоспроможності регіону, а саме – це його здатність забезпечувати високий рівень продуктивності в умовах зовнішньої конкуренції порівняно з іншими регіонами національної та світової економіки, створювати нові, унікальні ресурси локального розвитку і забезпечувати рівень життя населення, що відображається комплексною системою розвитку регіону у довгостроковій перспективі

Нині туризму належить значне місце в міжнародних відносинах. З 2005 р. відбувається значне піднесення: переважна більшість міжнародних туристичних центрів повідомила про позитивні, подекуди рекордні, результати (міжнародні туристичні прибуття в 2010 р. склали 940 млн. туристів і, порівняно із 2005 р., зросли на 17,8 %) (табл. 2). Найбільш динамічними туристичними ринками в 2009–2010 рр. були відносно молоді туристичні регіони: наприклад, приріст міжнародних туристичних прибуттів в Африканському регіоні становив 3,7 % за 2009 р. та 7,3 % за 2010 р.; на другому місці був Азіатсько-Тихоокеанський регіон (-1,7 % в 2009 р. та 12,7 % у 2010 р.); на третьому — Близькосхідний регіон (-4,3 % в 2009 р. та 14,1 % у 2010 р.).

В Азіатсько-Тихоокеанський регіоні спостерігається збільшення міжнародних прибуттів на 13%. Цей регіон став першим, який вийшов з кризи 2009 року і продовжував впевнене зростання в 2010 році.

На Близькому Сході простежується збільшення туристичний прибуттів у 2010 році порівняно з 2009 на 14%. В Американському регіоні поряд з ознаками економічного пожвавлення помічений незначний ріст і в туристичній сфері (6%). Африка була єдиним регіоном, який зазнав позитивні зміни в 2009 році, а 2010 році міжнародні прибуття збільшилися на 7%.

Найбільш сильно постраждав від економічної глобальної кризи Європейський регіон. Середнє зростання міжнародний туристських прибуттів виявився нижчим, ніж в інших регіонах (3%) у зв'язку з порушенням повітряного руху, викликані виверженням вулкана Ейяфьятлайокудль (Eyjafjallajökull) і економічної невизначеності, що впливають на єврозону [9].

Таблиця 2

Міжнародні туристичні прибуття за 1990 – 2010 рр.[9]

	Міжнародні туристичні прибуття, млн.чол.							Зміни, %	
	1990	1995	2000	2005	2008	2009	2010	2009/2008	2010/2009
Усього в світі	435	528	675	798	917	882	940	-3,8	6,6
Європа	261,5	304	385,6	439	485	462	477	-4,9	3,3
Північна Європа	28,6	35,8	43,7	57,3	60,8	57,7	58,1	-5,1	0,8
Західна Європа	108,6	112,2	139,7	141,7	153,2	148,6	153,7	-3,0	3,4
Центральна/Східна Європа	33,9	58,1	69,3	8,5	100,0	90,2	95,1	-9,9	5,4
Південна/Середземноморська Європа	90,3	98	133,0	153,0	171,2	165,1	169,7	-3,6	2,8
Азія і Тихоокеанський регіон	55,8	82	110,1	154	184	180,9	204	-1,7	12,7
Північно-Східна Азія	26,4	41,3	58,3	85,9	100,9	98,0	111,6	-2,9	13,8
Південно-Східна Азія	21,2	28,4	36,1	48,5	61,8	62,1	69,6	0,5	12,1
Океанія	5,2	8,1	9,6	11,0	11,1	10,9	11,6	-1,7	6,1
Південна Азія	3,2	4,2	6,1	8,1	10,3	9,9	11,1	-3,6	11,9
Американський регіон	92,8	109,0	128,2	133,3	147,8	140,6	149,8	-4,9	6,4
Північна Америка	71,7	80,7	91,5	89,9	97,7	92,2	98,2	-5,7	6,6
Країни Карибського басейну	11,4	14,0	17,1	18,8	20,1	19,5	20,1	-2,8	3,0
Центральна Америка	1,9	2,6	4,3	6,3	8,2	7,6	7,9	-7,4	3,8
Південна Америка	7,7	11,7	15,3	18,3	21,8	21,3	23,5	-2,3	9,7
Африка	14,8	18,9	26,5	35,4	44,4	46,0	49,4	3,7	7,3
Північна Африка	8,4	7,3	10,2	13,9	17,1	17,6	18,7	2,5	6,2
Регіон пустелі Сахара	6,4	11,6	16,2	21,5	27,2	28,4	30,7	4,4	8,0
Близький Схід	9,6	13,7	24,1	36,3	55,2	52,9	60,3	-4,3	14,1

Проте, незважаючи на різну динаміку туристичних прибуттів по регіонах, досі зберігається сформована раніше структура міжнародного туристичного ринку із домінуванням Європейського (рис. 1)[8].

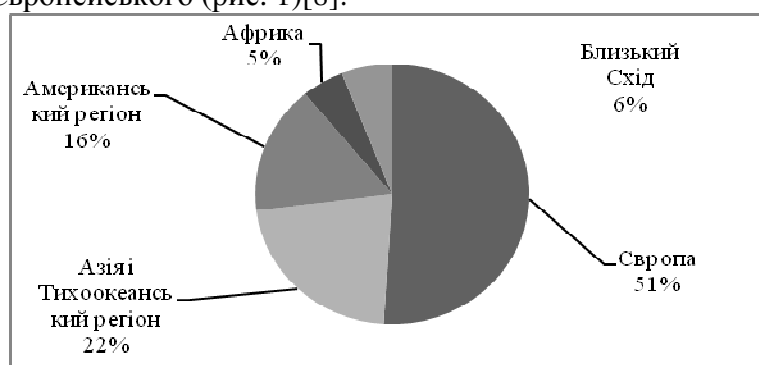
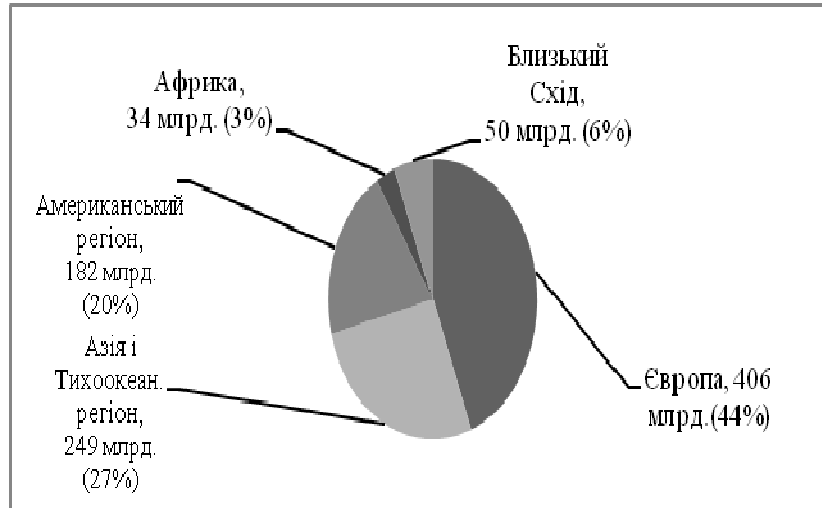

Рис.1. Регіональна структура світового туристичного ринку у 2010 р., % [8]

За кількістю міжнародних туристичних відвідувань перше місце посідає Європейський регіон, на який припадає більше половини (51 %) загальної їх кількості;

на другому місці знаходиться Азіатсько-Тихоокеанський регіон (22 %), на третьому — Американський туристичний регіон (16 %).

Стосовно Африканського та Близькосхідного регіонів, то незважаючи на позитивну динаміку туристичних прибуттів протягом останніх років, їх сукупна частка у світовому туристичному ринку становить не більше 11 %.

Рис.2. Структура надходження від міжнародного туризму у 2010 р., млрд.дол.США

Слід зазначити, що в цілому структура доходів від міжнародного туризму цілком корелює зі структурою міжнародних туристичних потоків (рис.2). Провідними міжнародними туристичними ринками (за обсягами доходів) на сьогодні залишаються розвинені країни Європи, Американського та Азіатсько-Тихоокеанського регіонів [8].

Лідруючі позиції на ринку міжнародного туризму займають промислово розвинуті країни Європи, Північної і Південної Америки та Азіатсько - Тихоокеанського регіону. З підвищенням рівня наявних доходів країни з економікою, що розвиваються показали швидкий ріст за останні роки. До числа таких економік входять міжнародні ринки країн Північно - Східної та Південно - Східної Азії, Центральної та Східної Європи, Близького Сходу, Південної Африки та Південної Америки [9].

В даний час Європа є найбільшим туристичним регіоном, який характеризується більш ніж половиною міжнародних прибуттів по всьому світу. На наступному місці знаходиться Азіатсько - Тихоокеанський регіон (22%), слідом йде Американський регіон (16%), Близький Схід (6%) і Африка (5%) (Табл.3).

Таблиця 3

Міжнародні туристичні прибуття за регіонами світу за 1990 – 2010 рр. [9]

	Міжнародні туристичні прибуття за регіонами світу, млн.чол.							Середньорічний темп зросту (%) 2000-2010
	1990	1995	2000	2005	2008	2009	2010	
Усього у світі	435,0	528,0	675,0	798,0	917,0	882,0	940,0	3,4
Європа	250,7	303,4	389,4	450,8	507,5	479,7	496,1	2,5
Азія і Тихоокеанський регіон	58,7	86,1	113,9	152,7	182,3	178,8	197,4	5,6
Американський регіон	99,3	108,5	130,8	136,4	151,5	146,3	154,4	1,7
Близький Схід	8,2	9,3	14,0	23,0	31,9	32,7	36,0	9,9
Африка	9,8	11,6	15,0	19,6	25,8	25,8	27,5	6,2

Доречним буде виявлення основних тенденцій розвитку світового туристичного ринку. Загальною тенденцією сучасного міжнародного ринку туристичних послуг є його опанування країнами-монополістами (США, Німеччина, Іспанія, Франція, Італія). Але регіональні ринки міжнародного туризму Тихоокеанського регіону, Східної та Південної Азії, Близького Сходу, Африки за низкою аспектів, до яких належать переваги чистого довкілля, екзотики, пізнавальності, зберігають значний, не опанований повністю до цього часу потенціал для розвитку [9].

За останні двадцять років середньорічні темпи зростання прибуття іноземних туристів у світі склали 5,1%. За прогнозами фахівців, бурхливий розвиток туризму очікується і далі: за прогнозами СОТ кількість туристів у світі до 2020 р. зросте втричі і становитиме більше 1 млрд. 600 млн. чоловік.

Найвищі темпи росту числа прибуттів очікуються в країнах Східної Азії і Тихого океану. В Європі і Америці вони будуть нижче загальносвітових. Частка цих двох регіонів в прибутті туристів впаде з 78,1% в 1998 р. до 62,6% в 2020 році.

Таблиця 4

Прогноз міжнародних туристичних прибуттів за регіонами світу на 2020 рр., млн.[10]

	Базовий рік	Прогноз		Середньорічний темп зростання (%)	Різниця(%)	
	1995	2010	2020	1995-2020	1995	2020
Усього у світі	565	1,006	1,561	4,1	100,0	100,0
Європа	338	527	717	3,0	59,8	45,9
Азія і Тихоокеанський регіон	81	195	397	6,5	14,4	25,4
Американський регіон	109	190	282	3,9	19,3	18,1
Близький Схід	12	36	69	7,1	2,2	4,4
Африка	20	47	77	5,5	3,6	5,0
Внутрішньо-регіональні(а)	464	791	1,183	3,8	82,1	75,8
На довгі відстані	101	216	378	5,4	17,9	24,2

Прогноз СОТ, наведений у доповіді "Туризм - панорама 2020» (туризм: до 2020 року), говорить про те, що до 2020 р. кількість міжнародних перевезень складе 1,6 мільярда, з них 1,2 мільярда складуть внутрішньорегіональні перевезення і 0,4 мільярда складуть подорожі на далекі відстані.

Загальна кількість регіональних перевезень вказує на те, що до 2020 р. трьома найбільш популярними регіонами будуть Європа (717 млн. туристів), Східна Азія та Тихоокеанський регіон (397 млн.), і Америка (282 млн.). Наступними є країни Африки, Близького Сходу і Південної Азії (табл.4).

Азіатсько - Тихоокеанський регіон (+13%), який першим серед регіонів відновив туристичну активність, в 2010 році продемонстрував високі темпи зростання з рекордним показником міжнародних туристських прибуттів в 204 млн. Двозначні показники темпів зростання є звичайними для напрямків цього регіону, в якому бурхливий розвиток місцевих економік сприяє зростанню міжнародного туризму. З урахуванням 23 млн. додаткових прибуттів частка цього регіону на міжнародному

туристичному ринку становить 22%.

На Близькому Сході (+14%) були зареєстровані високі темпи зростання, проте на тлі низьких показників 2009 року. Показник туристських прибуттів регіону склав 60 млн. завдяки тому, що високі ціни на нафту сприяли росту міжрегіонального туризму.

Зростання Американського регіону (+7%) пояснюється головним чином економічними факторами, а саме, ознаками відновлення економіки США і активністю латиноамериканських країн. Відновленню також сприяло посилення процесів регіональної інтеграції в Центральній і Південній Америці.

Зростання міжнародних прибуттів у 6 % в Африці було досягнуто на фоні позитивних результатів 2009 року. Подія, привернула до регіону увагу всього світу, - чемпіонат світу з футболу ФІФА в Південній Африці, дозволило продовжити успішний ріст в 2010 році при загальному показнику прибуттів в 49 мільйонів.

Найбільше постраждала внаслідок кризи Європа (+3%). Закриття повітряного простору в квітні і невизначеність в економіці не сприяє прискоренню процесу відновлення в регіоні. Високі результати деяких зростаючих напрямків, а також ряду зростаючих напрямів відрізняються від середньорічних показників зростання регіону [10].

За результатами дослідження стану міжнародних регіонів, можна відзначити формування певних тенденцій:

- поживлення міжнародної туристичної активності спостерігається у всьому світі, так у звітному році число міжнародних туристських прибуттів збільшилося на 6,7% і склало 940 млн.;
- всі регіони світу продемонстрували позитивні результати за міжнародними туристськими прибуттями. Переважна більшість напрямків в 2010 р. вже відновили або неминуче відновлять реальні темпи зростання;
- характерним для сучасного міжнародного ринку туристичних послуг є його опанування країнами-монополістами (США, Німеччина, Іспанія, Франція, Італія);
- попередні дані про доходи та видатки міжнародного туризму підтверджують що зростання надходжень відстає від зростання прибуттів, зростаючі економіки також лідирують за темпами відновлення показників витрачаємих туристами коштів за кордоном;
- стрімке відновлення, що є відображенням економічних умов, відмічалось у зростаючих економіках, де число прибуттів зростало швидше (+8%), ніж у розвинених країнах (+5%). Очікується, що такі різношвидкісні темпи зростання збережуться у майбутньому.

Список використаної літератури

1. Борушак М. Значення єврорегіонів у транскордонному співробітництві на вибраних прикладах / М. Борушак // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Економіка. Випуск 23. - Ужгород, 2007. - С. 110-116.
2. Борушак М. Проблеми формування стратегії розвитку туристичних регіонів: монографія / М. Борушак – Львів: ІРД НАН України, 2006. – 288 с.
3. Борушак М. Стратегія розвитку туристичних регіонів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : спец. 08.00.05 / М. Борушак. – Л., 2008. – 35 с.
4. Булатова О.В., Беззубченко О.А. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства :навч. посібник / О.Булатова – Маріуполь: МДГУ, 2009. – 152 с.

5. Кіптенко В.К. Менеджмент туризму: посібник для студентів, викладачів ВНЗ / В. Кіптенко – К.:, 2010. – 502 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/turizm/menedzhment_turizmu_-_kiptenko_vk
6. Camagni R. On the concept of Territorial Competitiveness: Sound or Misleading? — Urban Studies. — Vol. 39. — № 13. — 2002. — P. 2395—2411
7. Cellini R, Soci A. Pop competitiveness. — Banca Nazionale del Lavoro. — Quarterly Review. — LV 220. — P. 71—101
8. UNWTO Annual Report [Електронний ресурс] – Режим доступу
9. UNWTO Tourism Highlights (2011 Edition) [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://mkt.unwto.org/sites/all/files/docpdf/unwtohighlights11enhr_3.pdf
10. UNWTO World Tourism Barometr [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://dtxqtq4w60xqpw.cloudfront.net/sites/all/files/pdf/unwto_barom11_1_ru_specia1_1_edition_for_seminar_effective_governance.pdf

V. Matsuka, K. Osipenko

PATTERNS AND TRENDS OF REGIONAL TOURIST MARKET

The article analyzes the dynamics of international tourist arrivals is considered a regional structure of world tourism market, identified certain trends in the regional tourism market.

УДК 330.5(477)

В.А. Кравченко, А.К. Гудаков

СООТВЕТСТВИЕ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ УКРАИНЫ КРИТЕРИЯМ ВСТУПЛЕНИЯ В ЕВРОПЕЙСКИЙ СОЮЗ

В статье проанализировано соответствие макроэкономических показателей Украины критериям вступления в Европейский Союз. Дана оценка соответствия ВВП на душу населения, государственного долга, дефицита государственного бюджета и инфляции в Украине, уровню приемлемому для вступления в Европейский Союз.

Ключевые слова: Украина, Европейский Союз, интеграция, макроэкономические показатели, ВВП, государственный долг, дефицит государственного бюджета, инфляция.

Актуальность проблемы. Развитие интеграционных процессов является важнейшей характеристикой современного мирового хозяйства. В мире постоянно происходит процесс создания новых и развития существующих интеграционных объединений. Интеграционный процесс являются ответом на возникающие глобальные угрозы в политической, экономической, экологической и других сферах, для решения которых необходимо объединение и координация усилий, как в рамках нескольких государств, так и в масштабе всего мира. Интеграция открывает перед участвующими странами перспективы улучшения взаимной торговли, научной и производственной кооперации, эффекта от решения общих проблем и взаимопомощи, что в итоге трансформируется в дополнительные конкурентные преимущества на мировой арене.

Украина, как и большинство стран мира, ищет наиболее перспективные направления международной интеграции. Одним из приоритетных направлений международной интеграции Украины, по-прежнему, остается Европейский Союз.